

УДК: 74+76/766

Зайцева В.І.,

викладач кафедри дизайну

Інституту мистецтв

Київського університету імені Бориса Грінченка

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН»

У статті розповідається про впровадження сучасних інноваційних технологій, уміння застосовувати які спрямоване на поліпшення і зміцнення теоретичних та практичних знань, творчої майстерності студентів, розвиток навичок самостійної творчої роботи, в якій розкриваються знання, уміння, майстерність студента, одержані протягом попереднього і поточного періоду навчання в Інституті мистецтв.

Ключові слова: інноваційні технології, графічний матеріал, комп'ютерні дизайн-технології.

У процесі засвоєння навичок роботи на комп'ютерах в сучасних графічних програмах студент виконує передбачений обсяг творчої роботи як художник-графік, дизайнер-конструктор і оформлювач книжкового видання. Навчальна програма розроблена з урахуванням поетапного вивчення всього процесу додрукарської підготовки зображень — від розробки дизайну та сканування до застосування певних засобів поліграфічного відтворення. Враховується в загальних рисах вид друку, набору, тиснень, оздоблювальних робіт та інших особливостей поліграфічної технології. Студент повинен також оволодіти загальними уявленнями про виробничу та економічну доцільність будь-якого дизайн-проекту.

Застосування новітніх комп'ютерних технологій є необхідною умовою підготовки спеціаліста-дизайнера. Ефективна робота з програмами пакету Adobe розширює спектр графічних ефектів, а також дає додаткові можливості для творчої діяльності студентів. Уміння професійно користуватися комп'ютером значно спрощує роботу дизайнера та поліпшує додрукарську підготовку графічного матеріалу.

Використання комп'ютерних дизайн-технологій для виконання графічних дизайн-проектів вимагає певних умов до комп'ютерного

класу. Необхідно мати спеціальне програмне забезпечення, яке можливо встановити тільки на потужні сучасні комп'ютери. Обов'язкова наявність великих, відкаліброваних моніторів, а також додаткового обладнання, такого як кольорові принтери, сканери, цифрові камери та доступ в Інтернет.

Для професійної підготовки сучасного дизайнера важливо мати навички роботи з кольоровими моделями, а саме:

— *модель RGB* — відображення кольору в координатах простору адитивного зміщення випромінювання, яке показує колір складанням трьох базових кольорів: червоного (Red), зеленого (Green) и синього (Blue). Ця модель представлена у вигляді тривимірної системи координат. Кожна координата відображує кількість кожної складової в загальному кольорі в діапазоні від нуля до максимального значення. Саме за цією моделлю кодує зображення сканер, відображає малюнок екран монітора, працює телебачення;

— *модель CMYK* — модель, що описує колір в координатах простору субтрактивного синтезу фарб шляхом змішування тріадних поліграфічних фарб: С — Cyan (блакитної); М — Magenta (пурпурної); Y — Yellow (жовтої), а також К (чорної) — Key color (за одною версією) або black — К (за другою версією). Таким чином, студент має розрізняти специфіку моделей кольору та вміти застосовувати їх за призначенням [3, 24–27].

Важливою складовою впровадження та вміння застосовувати сучасні інноваційні технології є вивчення програми Adobe InDesign для виконання верстки багатосторінкового макета книги (журналу, буклета). Макет видання створює у студента дуже важливе для художника друкованого видання відчуття гармонії цілого, що включає такі поняття, як ритм, співрозмірність, підпорядкованість, рівновага, взаємозалежність частин видання, їх єдність за головними ознаками. Макет розкриває значення нюансів у розмірах, кольорі, розташуванні, графічному характері елементів композиції.

У макеті наочно втілюються ідеї художнього конструювання, режисури видання, можливості підвищення впливу видання засобами мистецтва книги, демонструються творчі знахідки, оригінальні рішення, професійна майстерність, розкривається ступінь підготовленості студента як художника-ілюстратора та дизайнера. Уміння правильно підготувати макет дає змогу оцінити поліграфічне виконання видання, естетичні та функціональні якості худож-

ньою структури, композиції, конструкції, шрифтового оформлення, ілюстрацій запроєктованої книги в їх гармонійній єдності.

Ретельно виконаний макет видання за форматом, товщиною, розмірами полоси набору, полів, типом твердої оправи (обкладинки), гарнітурою, кеглем, розташуванням всіх елементів на розворотах має відповідати запланованому проекту. Макет включає елементи зовнішнього і внутрішнього оформлення, ілюстрації, що входять до запланованого обсягу проекту та полоси набору. Макетується така кількість розворотів, яка має бути достатньою для виявлення принципів макетування і розміщення виконаного графічного матеріалу [1, 32–35].

До складу макета видання можуть входити оригінали елементів внутрішнього та зовнішнього оформлення: футляр (якщо він обумовлений характером видання), суперобкладинка (якщо вона передбачена задумом оформлення), обкладинка або тверда палітурка, форзаці.

Оригінал обкладинки або твердої оправи виконується в кольорі та має бути розрахований на відтворення офсетним друком. Обкладинка повинна відображати зміст книги, володіти достатньою інформативністю, залишаючись за масштабним співвідношенням елементів зв'язаною з усім ансамблем внутрішнього оформлення книги. У процесі роботи над обкладинкою вирішується багато творчих специфічних оформлювальних проблем. Ставиться завдання створення цілісної гармонійної композиції, всі елементи якої взаємопов'язані, підпорядковані одна одній. Часто оригінальність композиції обкладинки ґрунтується на своєрідному композиційному зв'язку шрифту (назва книги, прізвище автора) та зображення (малюнки, фотографії).

Виразність обкладинки може бути посилена за допомогою використання об'ємних, декоративних, фактурних, особливо контрастних шрифтів. У стриманому наборному шрифті елементи окремих літер переходять іноді в каліграфічні прикраси, розчерки. Таким чином поєднується стрункість наборного шрифту з невимушеною писаного, мальованого, каліграфічного. Обираючи і створюючи шрифт для обкладинки, необхідно піклуватися про його відповідність, часто асоціативну, змістові книги.

Внутрішнє оформлення макета включає оригінали вступних сторінок з текстовим і графічним матеріалом (якщо такі сторінки

передбачені задумом), авантитул, титульний розворот, шмуцтитули (якщо вони передбачені задумом), початкові сторінки і розвороти, на яких містяться тексти, оригінали ілюстрацій, оформлювальних та довідкових елементів, колонтитули (якщо вони передбачені задумом), колонцифри, підписи до ілюстрацій, додаткові супроводжуючі тексти (якщо вони передбачені).

Завершується виконана частина макета книги кінцевою сторінкою або кількома сторінками з текстовим та графічним матеріалом (якщо вони передбачені задумом). Зміст може розміщуватись на одній або кількох сторінках, а також включати в себе графічні, ілюстративні елементи [2, 78]. Кількість оригіналів ілюстрацій, їх насиченість і розміри на розворотах макета видання зумовлюються характером видання, особливостями тексту, читацькими інтересами, складністю задуму ілюстрацій і трудомісткістю виконання. У макеті передбачаються текстові розвороти тільки разом з ілюстраціями.

В електронному дизайн-проекті використовуються засоби графічного мистецтва, що сприяють цілковитому й ефективному поліграфічному виконанню. Дизайн-проект має бути спрямований на конкретну аудиторію, з урахуванням освіти, професійної діяльності, роду занять, захоплень, віку та інших ознак.

Крім того, тематика та важливість проекту можуть зумовити розробку макета з покращеними художньо-конструктивними якостями та поліграфічним виконанням. Студент має обрати доцільне шрифтове вирішення елементів внутрішнього та зовнішнього оформлення макета. Необхідно, щоб студент усвідомлював логіку, функціональну специфіку того чи іншого варіанту дизайнерської розробки і запропонував всебічно обґрунтоване, доцільне проектне рішення.

Під час практичних занять студент має отримати навички проектування цілісного композиційно-шрифтового вирішення проекту з використанням сучасного асортименту шрифтів, що відповідають характеру і призначенню даного проекту, навчитися обирати найбільш доцільне, функціонально виправдане вирішення художнього макета книги, журналу, рекламного буклета, що відповідає вимогам гармонійної, цілісної композиції. Створення композиції полоси набору, додаткових елементів, колонтитулів (якщо вони передбачаються), колонцифр, вихідних відомостей також мають відповідати вищевказаним вимогам. Також в єдиному оформлювальному

ансамблі з усією внутрішньою побудовою та оформленням макета виконується виразна обкладинка в кольорі, що відповідає змісту проекту і розрахована на певний спосіб поліграфічного відтворення.

Таким чином застосування сучасних інноваційних технологій збагачує студента знаннями і підвищує його майстерність. Додатковим фактором успішного навчання є участь у тематичних конкурсах. Конкурси можуть бути загальноміськими міжвузівськими, внутрішньовузівськими і т.п. Участь у конкурсах дає можливість молоді спробувати свої сили в умовах змагання, ознайомитися з роботами студентів інших вишів, отримати найбільш об'єктивну оцінку своєї роботи та звикнути до демонстрації своїх робіт перед суспільством.

Джерела

1. Валуєнко Б.В. Архітектура книги / Б.В. Валуєнко. — К. : Мистецтво, 1976. — 344 с.
2. Гиленсон П.Г. Справочник технического редактора / П.Г. Гиленсон. — М. : Книга, 1978. — 368 с.
3. Маргулис Д. Photoshop для профессионалов / Ден Маргулис. — М. : ООО «РТВ-Медиа», 2001.
4. Устин В.Б. Композиция в дизайне. Методологические основы художественного формообразования в дизайнерском творчестве / В.Б. Устин. — М. : АСТ: Астрель, 2006.

В статье рассказывается о внедрении современных инновационных технологий, умение применять которые направлено на улучшение и закрепление теоретических и практических знаний, творческого мастерства студентов, развитие навыков самостоятельной творческой работы, в которой раскрываются знания, умение, мастерство студента, полученные на протяжении предыдущего и текущего периода обучения в Институте искусств.

Ключевые слова: инновационные технологии, графический материал, компьютерные дизайн-технологии.

The article presents implementation of modern innovative technologies aimed at improving and strengthening theoretical and practical knowledge, creative students' skills, development of skills of independent creative work which reveals student's knowledge, skills, mastery received during the previous and current period of study at the Institute of Arts.

Key words: innovative technologies, graphic material, computer design technology.